

Høringsuttalelse fra Nasjonalbiblioteket vedrørende gjennomføring av personvernforordningen i norsk rett

Vi viser til høringsbrev av 06.07.2017 vedrørende ovennevnte sak.

Nasjonalbiblioteket har følgende kommentarer til forslaget:

1. Merknad til utkastets § 3 - Behandling av personopplysninger i journalistikk, kunstnerisk eller litterær virksomhet

Departementet foreslår i lovutkastets § 3 å videreføre gjeldende rett slik at behandling av personopplysninger for kunstneriske, litterære og journalistiske formål er unntatt fra størsteparten av forordningens regler.

Nasjonalbiblioteket stiller seg positiv til § 3 i utkastet, men ønsker å knytte en kommentar til rekkevidden av bestemmelsen. Det vises i den forbindelse til forordningens foralepunkt 153 vedrørende art. 85. Det fremgår her at *«det bør fastsettes unntak eller fritak fra visse bestemmelser i forordningen for behandling av personopplysninger som utelukkende finner sted i journalistisk øyemed eller med henblikk på akademiske, kunstneriske eller litterære ytringer, dersom dette er nødvendig for å bringe retten til vern av personopplysninger i samsvar med retten til ytringsfrihet og informasjonsfrihet som nedfelt i artikkel 11 i pakten»*. Det fremgår videre av samme punkt, og sentralt i denne sammenheng, at *«dette bør særlig gjelde behandling av personopplysninger på det audiovisuelle området og i nyhetsarkiver og pressebiblioteken»*

Nasjonalbiblioteket ønsker i lys av det ovennevnte at departementet klargjør hvordan de relevante unntakene i forordningens art. 85 får anvendelse på behandling av personopplysninger i nyhetsarkiver og pressebiblioteker, samt veiledning om hvorvidt unntakene får anvendelse på generelle arkiver som har en nyhetsbeholdning, og arkiver som også inneholder andre kategorier av informasjon som vernes av ytringsfriheten og informasjonsfriheten.

2. Merknad til utkastets § 8 - Vilkårene for lovlig behandling av opplysninger

Lovendringen vil medføre at Nasjonalbiblioteket må påvise nytt rettslig grunnlag for enkelte av sine behandlinger. Lovutkastets § 8 gjennomfører forordningens art. 6, som fastsetter behandlingsgrunnlagene for behandling av personopplysninger. Art. 6 nr. 1 f viderefører gjeldende lov § 8 første ledd bokstav f, og gir adgang til å behandle opplysninger på grunnlag av en interesseavveining, men skiller seg fra nåværende lov ved at bokstav f ikke kommer til anvendelse på *«behandling som utføres av offentlige myndigheter som ledd i utførelsen av deres oppgaver»*. Forordningens art. 6 nr. 1 bokstav e vil imidlertid kunne erstatte behandlingsalternativ f som relevant behandlingsgrunnlag, såfremt Nasjonalbiblioteket kan vise til et supplerende behandlingsgrunnlag for behandlingen i nasjonal rett, jf. art. 6 nr. 1 bokstav e, sammenholdt med nr. 3.

Nasjonalbiblioteket ønsker i den forbindelse å belyse at enkelte behandlinger av personopplysninger i bibliotekvirksomhet kun fremgår forutsetningsvis av formålene til Nasjonalbibliotekets særlovgivning. Vi er imidlertid av den forståelse at det ikke stilles krav i forordningen om at den aktuelle behandlingen må fremgå eksplisitt av det nasjonale hjemmelsgrunnlaget, og viser til følgende uttalelse av departementet på side 27 i høringsbrevet: *«etter departementets syn vil for eksempel en lov eller forskrift som gir et rettssubjekt rett eller plikt til å utføre oppgaver i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet, og der utføringen av disse oppgavene indirekte eller direkte forutsetter behandling av personopplysninger, tilfredsstille kravet til rettslig grunnlag etter artikkel 6 nr. 1 bokstav e»*. For enkelte behandlinger vil det imidlertid kunne bli nødvendig å vurdere om det må på plass klarere hjemler, av hensyn til legalitetsprinsippet og de materielle hjemmelskravene i EMK og personvernforordningen.

3. Merknad til utkastets § 6 – Behandling av sensitive personopplysninger for arkivformål i allmennhetens interesse, for formål knyttet til vitenskapelig eller historisk forskning eller for statistiske formål

Nasjonalbiblioteket stiller seg positiv til departementets forslag til lovutkastets § 6 som åpner for behandling av sensitive personopplysninger for arkivformål i allmennhetens interesse, for formål knyttet til vitenskapelig eller historisk forskning eller for statistiske formål. Dette vil blant annet muliggjøre behandling av sensitive personopplysninger i privatarkiv som ikke er regulert i lov.

4. Merknader til utkastets kapittel 31 - Særregler ved behandling for arkivformål i allmennhetens interesse, vitenskapelig eller historisk forskning eller for statistiske formål,

Departementet foreslår å benytte adgangen i art. 89 nr. 2 og 3 til å fastsette nasjonale regler som gjør unntak fra den registrertes rettigheter for arkiv- forsknings- og statistikkformål, og ber i den forbindelse om instansenes syn på behovet for unntaksbestemmelser fra de registrertes rettigheter.

Nasjonalbiblioteket støtter forslaget om å benytte adgangen til å vedta en særskilt hjemmel i personvernloven som hjemler unntaksbestemmelser fra de registrertes rettigheter i den grad disse kommer til anvendelse på behandling av personopplysninger i Nasjonalbiblioteket for arkiv- og forskningsformål.

Nasjonalbibliotekets virksomhet omfatter oppbygging, bevaring og tilgjengeliggjøring av samlinger for forskning og dokumentasjon innen alle medietyper. Dette er oppgaver som må anses å være i allmennhetens interesse, og som belyst av departementet på side 112 i høringsbrevet, vil være avhengig av gode rammevilkår for å få utført. Grunnlaget for denne virksomheten er bl.a. Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelige dokument av 9. juni 1989 nr. 32, pliktavleveringsloven. I forbindelse med arbeidet med lovendringer i nevnte lov (Prop.106 L 2014-2015), ble det foretatt en grundig gjennomgang av nødvendige tiltak for å sikre personvernet ved innsamling av nettmateriale til bruk for forskning og dokumentasjon. Det ble blant annet vedtatt særskilt regulering av retten til sletting av personopplysninger i Nasjonalbibliotekets nettarkiv. I tillegg til det pliktavleverte materialet, forvalter Nasjonalbiblioteket også eldre samlinger overtatt fra andre institusjoner, samt andre dokumenter og samlinger som er blitt kjøpt, donert eller på annen måte innlemmet i samlingene ved Nasjonalbiblioteket. Nasjonalbibliotekets private samlinger er ikke underlagt pliktavleveringslovens bestemmelser, men følger Riksarkivarens «Retningslinjer for arbeidet med privatarkiv» fra 2002, jf. § 14 i Lov av 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv.

Gjennomføringen av forordningen i norsk rett innebærer en styrking av de registrertes rettigheter, blant annet art. 16 (rett til korrigerings) og art. 18 (rett til begrenset behandling). En ubegrenset rett til korrigerings og begrenset behandling for den registrerte, vil kunne være

egnet til å motvirke oppfyllelsen av Nasjonalbibliotekets mandat om å være nasjonens hukommelse, uendret og mest mulig komplett. Videre vil en ubegrenset rett til innsyn kunne medføre en uforholdsmessig stor arbeidsbyrde for Nasjonalbiblioteket. En særskilt hjemmel i personopplysningsloven vil i tillegg være lettere tilgjengelig for den registrerte enn regulering i ulik særlovgivning. Nasjonalbiblioteket støtter derfor lovutkastets § 14 i sin helhet.

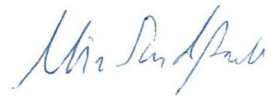
Nasjonalbiblioteket ønsker videre å knytte en kommentar til vilkårene i forordningens art. 89 nr.1 som også vil få betydning for anvendelsen av art. 14 nr. 5 bokstav b og art. 17 nr. 3 bokstav d (rett til sletting). Det følger av art. 89 nr. 1 at behandling for arkivformål, vitenskapelig eller historisk forskning eller statistiske formål skal omfattes av nødvendige garantier i samsvar med forordningen for å sikre den registrertes rettigheter og friheter. Det fremgår videre av samme punkt at *«nevnte garantier skal sikre at det er innført tekniske og organisatoriske tiltak for særlig å sikre at prinsippet om dataminimering overholdes. Nevnte tiltak kan omfatte pseudonymisering, forutsatt at nevnte formål kan oppfylles på denne måten»*.

Nasjonalbiblioteket ønsker å belyse at tilsvarende krav ble vurdert i forbindelse med arbeidet med lovendringer i pliktavleveringsloven som nevnt ovenfor, hvor det blant annet på side s. 39 flg. i lovproposisjonen ble fremhevet av Kulturdepartementet at dokumenter vil kunne miste den kulturhistoriske verdien ved at informasjonen blir anonymisert, og at et anonymisert arkiv ikke vil oppfylle formålet med behandlingen, nettopp å ta vare på hele dokumentet av kulturhistoriske grunner til bruk for forskning og dokumentasjon. Nasjonalbiblioteket er dermed av den oppfatning at ovennevnte vurderinger vil ha overføringsverdi til vurderingen av om et tiltak som pseudonymisering kan eller skal gjelde for arkiver i bibliotek som har som formål å bevare historisk materiale i offentlig interesse.

Med vennlig hilsen

Svein Arne Tinnesland
avdelingsdirektør

Mia Sund Aasli
juridisk rådgiver